

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НН інституту культури і мистецтв
О.А. Устименко-Косоріч
«31» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

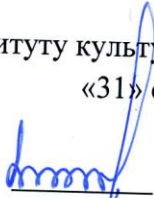
Хор

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 025 Музичне мистецтво

освітня-програма/програми Музичне мистецтво

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією
НН інституту культури і мистецтв
«31» серпня 2020 р.
Голова

О.Ф. Руденко

Розробники:

1. Заболотний Іван Петрович – завідувач кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання, професор, заслужений діяч мистецтв України
2. Карпенко Євген Віталійович – доцент кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

І.П. Заболотний, професор, заслужений діяч мистецтв України

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Магістр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й, 2-й		1-й, 2-й	
Лекції			
-		-	
Практичні, семінарські			
46 год.		10 год.	
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
100 год.		138 год.	
Консультації:			
4		2	
Вид контролю: Залік (II семестр)			
Загальна кількість годин – 150			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Курс «Хор» є одним із найважливіших вибіркових спеціальних предметів у системі підготовки магістра музичного мистецтва і має на меті практичну підготовку студентів до майбутньої професійної діяльності як артистів хору, набуття основних знань про специфіку функціонування хорового колективу, способи досягнення виразності виконання хорових творів, а також про частковий та загальнохоровий ансамблі, специфіку вокальної роботи в хоровому класі. Набуття навичок ансамблевого співу формує здатність студента до майбутньої професійної діяльності.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Хор» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво»:

ЗК 2 – здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 4 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 7 – здатність до міжособистісної взаємодії;

ФК 2 – усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду;

ФК 4 – здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності;

ФК 5 – здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації;

ФК 7 – здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету;

ФК 11 – здатність ефективно використовувати музично – технічні засоби у виконавській діяльності.

Опанування дисципліни «Хор» дозволить вільно орієнтуватися в багатоголосній вокальній музиці, знаходити переконливі виконавські концепції в процесі репетиційної роботи з хором та у виконавсько-сценічній діяльності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є попереднє опанування курсів «Фах», «Сольфеджіо», «Гармонія», «Постановка голосу», «Читання хорових партитур» відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво. Опанування перелічених курсів сприятиме опануванню дисципліни «Хор» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною «Хор» передбачають оволодіння навичками практичної роботи в хоровому колективі та набуття навичок співу в ансамблі з іншими співаками, контролю за силою звучання власного голосу, чистотою інтонування, якістю звукоутворення. Дисципліна «Хор» сприяє музичному розвитку студентів, формує їхню здатність проникати у зміст музичних творів. Опрацьовуючи з хором програму Державної атестації з

«Фаху», студенти набувають певного досвіду, удосконалюють власні професійні вміння та навички.

Вивчення дисципліни «Хор» передбачає розвиток здатності студента донесення до широкого загалу загальнолюдських та мистецьких цінностей, демократичних та естетичних ідеалів, гуманістичної моралі, національної свідомості засобами музичного мистецтва.

<p>Знання: принципів охорони голосу та виконавської культури, критеріїв виконавства.</p> <p>Уміння: здійснювати виконавську діяльність, демонструвати артистизм, майстерність концертного виконавства.</p>	<p>ПРН 1</p>	<p>Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.</p>
<p>Знання: специфіки колективного виконавства.</p> <p>Уміння: впроваджувати ансамблеві навички в репетиційну та концертну діяльність.</p>	<p>ПРН 2</p>	<p>Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.</p>
<p>Знання: понятійно-категорійного апарату музичного мистецтва.</p> <p>Уміння: використовувати професійну термінологію у процесі впровадження у практику нових аранжувань.</p> <p>Комунікація: двостороння взаємодія між керівником хору або ансамблю та його співаками.</p>	<p>ПРН 7</p>	<p>Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p>
<p>Знання: призначення та особливості функціонування технічних засобів, які використовуються у процесі концертного виконавства.</p> <p>Уміння: демонструвати володіння технічними засобами у процесі концертного виконавства для посилення художньо-технічного рівня власного виконавства.</p> <p>Комунікація: налагодження продуктивного діалогу та співробітництва між співробітниками мистецького закладу.</p>	<p>ПРН 11</p>	<p>Здатність співробітництва, діалогу та реалізації продуктивних форм взаємодії у мистецькому закладі.</p>
<p>Знання: етичних норм взаємодії та комунікації.</p> <p>Уміння: здійснювати комунікацію зі звукорежисером, концертмейстером, викладачами.</p> <p>Комунікація: взаємодія та комунікація у сфері сценічного хорового виконавства.</p>	<p>ПРН 12</p>	<p>Здатність розвивати у суспільстві засобами музичного мистецтва загальнолюдські та мистецькі цінності, демократичні та естетичні ідеали, гуманістичну мораль та національну свідомість.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент в повному обсязі виконує навчальний план щодо

	відвідування практичних занять з хорового класу. Виразно та впевнено виконує партії, в колективі співає в ансамблі, чітко виконує вимоги диригента. Виявляє ініціативу, яскраву музикальність. Студент бере участь в усіх концертних та фестивальных заходах.
82 – 89	Студент в повному обсязі виконує навчальний план щодо відвідування практичних занять з хорового класу. Впевнено виконує партії, хоч не завжди виявляє яскраву музикальність. В хорі співає в ансамблі, чітко виконує вимоги диригента. Студент бере участь в усіх концертних та фестивальных заходах.
74 – 81	Студент в повному обсязі виконує навчальний план щодо відвідування практичних занять з хору. Партії знає досить впевнено, допускає окремі помилки, які суттєво не впливають на виконання. Вокальна підготовка хороша, хоч формування звуку ще потребує удосконалення. Студент бере участь в усіх концертних та фестивальных заходах.
64 – 73	Студент в основному виконує навчальний план з відвідування практичних занять з хору, має мінімум пропусків з неповажних причин. У виконанні партій допускає неточності, як з боку інтонаційної чистоти, так і з боку звукоутворення та дихання. Навички співу в ансамблі на задовільному рівні.
60 – 63	Студент значною мірою виконує навчальний план з відвідування практичних занять з хору, хоч має пропуски з неповажних причин. У виконанні партій допускає неточності, як з боку інтонаційної чистоти, так і з боку звукоутворення та дихання. Навички співу в ансамблі на низькому рівні.
35 – 59	Студент не виконує навчальний план, пропускає до 40% занять без поважних причин. Рівень знань партій низький, студент допускає грубі помилки та численні зупинки, порушення ритму. Студент не володіє співацьким диханням та прийомами правильного звукоутворення. Не вмє співати в ансамблі.
1 – 34	Студент не відвідує більше половини занять, не знає хорових партій, не бере участь у концертних заходах. Навички співу в хорі відсутні.

Розподіл балів

Поточний контроль							Разом	Сума (залік)	Загальна сума
РОЗДІЛ 1									
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 1.6	T 1.7			
Поточний контроль									
8	8	8	9	9	9	9	60	100	100
Контроль самостійної роботи									
5	5	5	5	5	5	5	40		

Т 1.1, Т 1.22 ... Т 1.7. – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами та методами демонстрування результатів навчання є поточне оцінювання студентів по практичній роботі в хорі, екзамен та заліки, які передбачають перевірку знань хорових партій та якості їх виконання.

6. Програма навчальної дисципліни

1. Розділ 1. Розвиток навичок колективного виконавства.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Розвиток навичок колективного виконавства

Тема 1.1. Удосконалення комунікативної взаємодії між диригентом та співаками навчального хору.

1.1.1. Усвідомлення вимог до звукоутворення в академічному хорі.

1.1.2. Вивчення специфіки хорового виконавства.

1.1.3. Розбір нових творів з хором.

1.1.4. Повторення творів, які збереглися в репертуарі з минулих років.

Тема 1.2. Робота над стрибками в хорових партіях.

1.2.1. Робота по партіях, як засіб інтенсифікації вокально-хорової роботи.

1.2.2. Розспівування. Інтенаційні вправи.

1.2.3. Повторення раніше пройденого матеріалу.

Тема 1.3. Опанування навичок співу в різноманітній динаміці.

1.3.1. Робота над нюансом форте.

1.3.2.Опрацювання нюансу піано.

1.3.3.Оволодіння навичками виконання рухливих динамічних відтінків у складі хорової партії.

1.3.4.Запобігання форсування звуку.

Тема 1.4. Робота над звуковисотною інтонацією та ансамблем.

1.4.1.Розспівування. Мелодійні та гармонійні вправи.

1.4.2.Усунення інтонаційних недоліків.

1.4.3.Робота над фразуванням.

1.4.4.Специфіка формування звуку в хорі.

Тема 1.5. Опанування загально-хорового та ланцюгового дихання.

1.5.1.Відпрацювання музичних фрагментів з передбаченим загально-хоровим диханням.

1.5.2.Робота над музичними фрагментами з передбаченим ланцюговим диханням.

Тема 1.6. Вокальна робота в хорі.

1.6.1.Специфіка тембрового ансамблю.

1.6.2.Відпрацювання спільної манери звукоутворення.

Тема 1.7. Робота над виразністю виконання творів.

1.7.1.Розспівування. Робота над крещендо і димінуендо.

1.7.2.Відпрацювання виразності виконання творів.

1.7.3.Робота над звуковисотною інтонацією та дикцією.

1.7.4.Концертний виступ або виступ на державному екзамені в складі хору.

Залік

7.2 Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	конс	ср		Лек	пр	конс	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Розвиток навичок колективного виконавства										
Тема 1.1. Удосконалення комунікативної взаємодії між диригентом та співаками навчального хору.	20		6		14	20		2		18
Тема 1.2. Робота над стрибками в хорових партіях.	20		6		14	20				20
Тема 1.3. Опанування навичок співу в різноманітній динаміці.	20		8		12	22		2		20

Тема 1.4. Робота над звуковисотною інтонацією та ансамблем:	22		6		16	22		2		20
Тема 1.5. Опанування загально-хорового та ланцюгового дихання.	20		6		14	20				20
Тема 1.6. Вокальна робота в хорі.	24		8	2	16	22		2		20
Тема 1.7. Робота над виразністю виконання творів. Залік	24		6	2	16	24		2	2	20
Разом	150		46	4	100	150		10	2	138

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д ф н	З ф н
Тема 1.1. Удосконалення комунікативної взаємодії між диригентом та співаками навчального хору.			
1	1.1.1. Усвідомлення вимог до звукоутворення в академічному хорі.	2	2
2	1.1.2. Вивчення специфіки хорового виконавства	2	
3	1.1.3. Розбір нових творів з хором	2	
4	1.1.4. Повторення творів, які збереглися в репертуарі з минулих років	2	
Тема 1.2. Робота над стрибками в хорових партіях.			
6	1.2.1. Робота по партіях, як засіб інтенсифікації вокально-хорової роботи	2	2
7	1.2.2. Розпівування. Інтонаційні вправи.	2	
8	1.2.3. Повторення раніше пройденого матеріалу	2	
Тема 1.3. Опанування навичок співу в різноманітній динаміці.			
10	1.3.1. Робота над нюансом форте.	2	2
11	1.3.2. Опрацювання нюансу піано.	2	
12	1.3.3. Оволодіння навичками виконання рухливих динамічних відтінків у складі хорової партії.	2	
13	1.3.4. Запобігання форсуванню звуку.	2	
Тема 1.4. Робота над звуковисотною інтонацією та ансамблем.			
15	1.4.1. Розпівування. Мелодійні та гармонійні вправи.	2	2
16	1.4.2. Усунення інтонаційних недоліків.	2	
17	1.4.3. Робота над фразуванням	2	
18	1.4.4. Специфіка формування звуку в хорі	2	
Тема 1.5. Опанування загально-хорового та ланцюгового дихання.			
20	1.5.1. Відпрацювання музичних фрагментів з передбаченим загально-хоровим диханням.	2	
21	1.5.2. Робота над музичними фрагментами з передбаченим ланцюговим диханням.	2	
Тема 1.6. Вокальна робота в хорі.			
23	1.6.1. Специфіка тембрового ансамблю.	2	2
24	1.6.2. Відпрацювання спільної манери звукоутворення.	2	

1.7. Робота над виразністю виконання творів			
26	1.7.1. Розспівування. Робота над кресцендо і димінуендо.	2	
27	1.7.2. Відпрацювання виразності виконання творів.	2	
28	1.7.3. Робота над звуковисотною інтонацією та дикцією.	2	
29	1.7.4. Концертний виступ або виступ на державному екзамені в складі хору.	2	
	Залік		
	Разом	46	10

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Заочна форма	Денна форма
1	Вивчення партій нових хорових творів	18	14
2	Відпрацювання інтонаційно складних фрагментів, робота над стрибками	20	14
3	Формування навичок співу в різній динаміці	18	12
4	Інтонаційна робота. Альтеровані звуки.	20	16
5	Ланцюгове дихання	18	14
6	Вокальна робота	22	16
7	Робота над виразним виконанням творів	20	16
	Разом	138	100

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бенч О.Г., Шокало О.Г. Український хоровий спів. Київ: Український світ, 2002. 440 с.
2. Бриліант О., Палкін В. Вокальні вправи для самодіяльного хору. Київ: Музична Україна, 1978. 25 с.
3. Євпак Є. Хорові розспівки. Київ: Музична Україна, 1978. 50 с.
4. Заболотний І. Основи хорознавства. Суми: «Мрія-1», 2006. 186 с.
5. Коломоєць О. М. Хорознавство. Київ: Либідь, 2001. 167 с.
6. Крижанівський С. Вправи для розспівування. Київ: Музична Україна, 1977. 80 с.
7. Микиша М.В. Практичні основи вокального мистецтва. Київ: 1985. 80 с.
8. Смирнова Т.А. Хорознавство. Харків: СДПУ, 2000. 180 с.
9. Юцевич Ю.Є. Музика: Словник-довідник. Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2003. 689 с.

Додаткові:

1. Карпенко Є.В. Диригентсько-хорова підготовка вчителя музики. Суми: ВВП „Мрія – 1” ЛТД, 2001. 109 с.
2. Лашенко А.П. Хоровая культура. Київ: Либідь, 1989. 134 с.
3. Мархлевський А.Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. Київ: Музична Україна, 1986. 96 с.
4. Михайличенко О.В. Нариси з історії музично-естетичного виховання молоді в Україні. Київ: КДЛУ, 1999. 224 с.
5. Питання диригентської майстерності: Збірка статей Упор. М.М. Канерштейн. Київ: Музична Україна, 1980. 184 с.
6. Стахевич А.Г. Искусство Bel Canto в итальянской опере: Монография. Харьков, 2000. 155 с.
7. Стахевич О.Г. Основи вокальної педагогіки. Суми, 2002. 91 с.
8. Стеценко К. Кантати і хори / упор. Юрченко М. К.: Музична Україна, 2007.
9. Хорові сцени з опер українських композиторів XIX – поч. XX ст. / упор. Шилов І. К.: Музична Україна, 1991.

Інтернет джерела

1. Карпенко Є.В. Співає жіночий хор. Хрестоматія з хорового класу для студентів факультетів мистецтв педагогічних навчальних закладів. Хори без супроводу. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 129 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1vP7fWuJgoI-9ZNZtdHnv1XznI-uxs7x1/view?usp=sharing>
2. Короткий вокально-хоровий термінологічний словник: для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)» та 025 «Музичне мистецтво» / укладач Е.К. Куцин. Мукачєво: МДУ, 2017. 74 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1vLkPwF2l_-l3wlGHtVvi20CQXW8Knriq/view?usp=sharing
3. Співає народний камерний хор «Ювента» Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Навчально-методичний посібник. Харків, 2017. 145с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1vsCLYAN3oz45Z-tBqUnAuMhzWyOiktup/view?usp=sharing>
4. Форе Г. Реквієм ре мінор, для голосів та фортепіано, Op.48 [Електронний ресурс]. URL: https://library.musicaneo.com/ru/sheetmusic/sm-82626_rekviem_re_minor_dlya_golosov_i_fortepiano_op_48.html

**9.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

Успішне викладання курсу потребує спеціально обладнаної аудиторії, музичного інструменту (фортепіано), персональний комп'ютер або ноутбук, аудіо-колонки.